

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. I. nadstr. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Nove državnozborske volitve.

Ministrski predsednik je razpustil državni zbor in poslal poslance domov. Obenem se je razglasilo, da se bodo nove državnozborske volitve vršile dne 13. junija. Nekateri je to iznenadilo, druge zopet ne. Razpust državnega zbora je rešil posebno naše klerikalce velikih neprilic, v katere jih je spravil njihov voditelj dr. Ivan Šusteršič, ker je v delegacijah glasoval za ogromne vojaške izdatke, ki so se celo viadi zdeli previsoki. Državni zbor bi moral namreč zdaj sklepati o novih davkih in o novem posojilu, ki ga potrebuje, da pokrije prej omenjene vojaške potrebščine. Po naših mislih bi naši že itak siromašni kmetje prav gotovo ne sprejeli z veseljem poslancev, ki glasujejo za nepotrebne, visoke davke. Če pomislimo, da se bodo deželni davki v najkrajšem času zelo, zelo povišali, da mora naš kmet plačevati ogromne vsote za cerkvene in duhovske namene, tedaj je razumljivo, da bi naš kmet nikakor ne mogel prenašati še novih ogromnih državnih davkov. Klerikalni poslanci so se torej srečno izognili. Ne bo jim treba glasovati v državnem zboru za sredstva, s katerimi naj se pokrijejo nove vojaške potrebščine. Vlada bo ta sredstva dobila brez dovoljenja državnega zbora. Eno pa je, česar klerikalci ne morejo utajiti, in to je, da je dr. Ivan Šusteršič glasoval v delegacijah za take visoke vojaške zahteve, katerih se niti vlada z ozirom na davkoplačevalce ni upala zahtevati.

Klerikalci se že pripravljajo na nove volitve. Hodili bodo od kraja do kraja ter kakor kak star Žid hvalili svoje delovanje v državnem zboru. Kdor je pa opazoval delovanje klerikalnih poslancev v državnem zboru, ta je videl, da klerikalci za našega kmeta, za davkoplačevalca niso prav nič dosegli. Delali niso drugega, nego same kravje kupčije, da kolikor mogoče iztisnejo iz vlade. Predvsem jim je šlo za to, da so bili potrjeni oni krivični deželni

zakoni, s pomočjo katerih hočejo klerikalci ubiti naprednjake in iztisniti iz našega kmeta zadnji vinar ter ga spraviti na kant. Niti ene reči niso započeli v korist našega kmeta, temveč edinole v korist svoje stranke. Da tako delovanje ni pošteno, tega pač ni treba dosti razlagati.

Naloga vsakega državnega poslanca je, da dela edinole za koristi tistih, katere zastopa v državnem zboru. Popolnoma mora opustiti vsako osebno korist. Tega pa naši klerikalci niso storili, temveč so vedno in povsod delali samo klerikalno politiko. Niso se upali odločno nastopiti proti odločbam, ki so škodljive kmetu, temveč so rajše lepo molčali, samo da so za tega ali onega klerikalca iztisnili kako dobroto ali pa da so temu ali onemu naprednjaku škodovali.

Sicer pa prav nič ni čudno, da klerikalni poslanci ne zastopajo kmetских koristi. Vprašamo vas: ali pozna kak Gostinčar, ki v svojem življenju ni drugega delal, nego pri »Zadružni zvezi« sobe pometal, našega kmeta in njegove potrebe? Ali pozna dr. Šusteršič, ki se vsak dan masti s slastnimi in drugimi jedili, ki ima kar dve drugi stanovanji, ono revščino, ki vlada po naši Beli Krajini, ali po našem Krasu? Ali pozna profesor Jare delo našega kmeta na polju? Vsak pošten človek mora reči: **Ti gospodje tega ne poznajo.** Če bi, recimo ljubljanski železniški delavci ali pa ljubljanski — korarji izvolili kakega našega kmeta, ki naj gre na Dunaj, ter tam zastopa ljubljanske delavce ali pa korarje, tedaj bi svet rekel, da so ti delavci, oziroma korarji znoreli, ker so kmeta zbrali za svojega zastopnika. Zgodilo bi se pa še nekaj drugega. Ta kmet bi take izvolitve niti ne sprejel. Odkritosrčno bi priznal rekoč: Gospodje, jaz se ne spoznam v vaših stvareh. Vsled tega vas tudi ne morem zastopati. In vsak pameten človek bo moral odobravati tako postopanje tega kmeta.

Ravnotako je pa tudi pri državnih poslancih. Naš kmetovalec ima popolnoma druge potrebe in zahteve kakor kak sit

korar ali pa dobro rejeni prof. Jare, ki vleče za to, da nič ne dela, mastno plačo. Kaj kmeta tare in skrbi, to ve edinole kmet sam. In vsled tega je pametno in pravično, da tudi v državnem zboru le kmet zastopaj kmeta. Dovolj imamo kmečkih posestnikov, ki se gredo po svoji pameti lahko merit z vsemi klerikalnimi poslanci. Zakaj bi naš kmet teh ne poslal v državni zbor?

Predvsem je torej treba, da se naši kmetovaleci začno zavedati svojega stanu. Neznačajan je oni človek, ki se sramuje svojega stanu. Zatorej se morajo naši kmetovaleci združiti v veliko enoto. Naš kmet kot kmet ne more biti ne to ne ono, **ampak samo kmet.** Če je slaba letina ali če toča pobije, tedaj trpi kmečki stan kot tak. Narava ne vpraša, ali si liberalce ali klerikalce. Komur je torej na tem, da se naš kmečki stan povzdigne, ta naj dela na to, da se bo v naši lepi deželi kmet organiziral kot kmet. Mi nismo nasprotniki duhovnikov, ker vemo, da so potrebni za dušno pastirstvo. Ne moremo pa odobravati, da bi celo našo deželo vodil en sam človek, namreč dr. Ivan Šusteršič, in da bi naši duhovniki ne delali drugega, nego priganjali naše kmetovalce pod Šusteršičevo komando. Naš kmet je dandanes dovolj pameten, da se zna tudi sam komandirati.

Prva predpriprava za nove volitve v državni zbor naj bo klic: **Kmeta naj zastopa edinole kmet!** In če pridejo klerikalni priganjači med vas, kmetovaleci, povejte jim v obraz, da že znate sami misliti in da hočete take kmečke zastopnike, ki bodo iz lastne izkušnje poznali skrbi in težave kranjskega kmetovalca.

Politični razgled

Priloge za nove volitve.

Po vsej državi se je začelo volilno gibanje. Vse stranke že ngibajo, koga bodo postavile za kandidate. Nemci se silno bojijo, da ne izgube kakega državnozborskega

mandata. Na Dunaju se godi pravi čudež. Nemški dunajski klerikalci se hočejo zvezati z nemškimi svobodomiselci, židi in protestanti, samo iz strahu pred Slovani. Lepo bo gledati, kako se bodo katoliški duhovnik, protestantski pastor in židovski rabinar objemali. Nemški klerikalci se najbrže tudi sami ne upajo zmagati. In ti ljudje, ki nosijo vedno vero na jeziku, se zdaj vežejo z najhujšimi nasprotniki katoliške vere. Kakor se govori, se bodo tudi naši klerikalci pridružili v prihodnjem državnem zboru večini, ki jo bodo tvorili nemški klerikalci in nemški liberalci. Pač lepa kompanija, lepi bratci, ki so drug drugega vredni.

Bosanski deželni zbor.

V bosanskem deželnem zboru se sedaj obravnava postava o odkupu kmetov, ki streme za tem, da se vrši odkup s pomočjo deželne uprave, ki bi naj dovoljevala posojila v visokosti odkupne svote, oziroma zemljiščne vrednosti pod posebno ugodnimi pogoji. Postava bo pooblastila deželno upravo, da izda v namen, da pridobi potrebna sredstva, zadolžnice, imenovane kmečko - odkupne obligacije. Vse stroške, ki bodo narasli pri tem delu, mora nositi dežela. Postava bo postala na dan objave pravomočna.

Zasebni zavodi izgubijo brez vsake odškodnine vse pravice, ki se jim jih je v tem oziru dovolilo.

Poljedelski odsek je pri predlogi napravil samo nekaj sprememb, ki se glase ugodnejše za kmete, in katere je vlada tudi sprejela.

Vstaja v Albaniji.

Albanci postajajo vedno pogumnejši. Vstaja se bliskoma širi. Številni agitatorji ščujejo ljudstvo, naj se otrese turškega jarma. Prebivalci Selca, ki meji na črnogorsko ozemlje, so razobesili zastavo neodvisnosti. Turško vojaštvo je začelo prodirati od Škadra proti mestu Tuza. Vstahi so se morali po kratkem boju umakniti iz višin okoli Tuze, katere so imeli zasedene. Vojaštvo je zopet osvojilo Tuzo. V soboto se je vršila velika bitka med vojaštvom in vstahi pri Planinici. Cel dan se je slišalo prasketanje pušk in gromenje topov. Na obeh straneh jih je jako mnogo padlo. Turki vojaki so, ko so marširali skozi Kastri, Hoti in Gruda ozemlje, vse opustošili in požgali, kar so dobili. Albanci so bežali v Črnogoro, ki je preplavljena z albanskimi begunci in njihovimi rodbinami. Črnogorska vlada se je tudi začela oboroževati in je sklicala del svojega vojaštva. Vse kaže, da se bo v Albaniji položaj še poostiril. Sosedne države najbrže ne bodo mirno gledale tega bojevanja. Če bo prišlo do velike vstaje po celi Albaniji, bodo najbrže posredovale druge države ter gledale, da dobe kak masten košček. Italija ima že pripravljeno bojno mornarico. Pa tudi Avstrija nekaj pripravlja ob južnih državnih

mejah. Pripravljena hoče biti za vsak slučaj.

Rusija in Kitajska.

Med Rusijo in Kitajsko je le navidezno zavladal mir. V petrogradskih vojaških krogih so mnenja, da je razmerje med Rusijo in Kitajsko podobno razmerju, kakršno je bilo med Rusijo in Japonsko pred izbruhom vojne. V enem letu prav lahko pride do vojne. Vsled tega niso v vojaških krogih nič kaj zadovoljni, da se je nasprotje mirno poravnalo, ker so mnenja, da se Kitajska natihoma pripravlja in da bo kar naenkrat napadla Rusijo, kakor pred osmimi leti Japonska.

Razgled po Kranjskem

r Kmetom v ljubljanski okolici, ki imajo volilno pravico v mestni občini ljubljanski. Klerikalci so se z vso močjo vrgli na one okoliške kmetovalce, ki imajo po novem volilnem redu volilno pravico za ljubljanski občinski red. Letajo od hiše do hiše, po prižnicah in spovednicah. Vsak razsoden kmetovalec ljubljanske okolice mora vedeti, da je predvsem navezan na ljubljanske meščane. Klerikalci pa nočejo drugega, nego gospodarsko popolnoma uničiti ljubljanskega meščana. S tem bodo pa tudi zelo škodovali okoliškemu kmetu, kajti meščan, če ne bo imel sredstev, tudi ne bo mogel plačevati živil. Kmetovalci ljubljanske okolice naj to vpoštevajo in naj volijo take može, ki bodo zastopali koristi ljubljanskega meščana in s tem tudi koristi okoliškega kmetovalca. In ti možeje so tisti, katere bo postavila narodno-napredna stranka za kandidate.

r Klerikalni agitatorji v okolici. Poročajo nam, da agitirajo v ljubljanski okolici najstrastneje za klerikalno stranko taki ljudje, ki jih v svoji dobrodušnosti podpirajo naprednjaki in ki bi takoj morali pobrati svoja šila in kopita, ako bi jih zapustilo narodno - napredno občinstvo. Zlasti mnogo je takih klerikalnih poštenjakov na Ježici, ki sicer prav radi jemljejo denar, ki jim ga nosi napredno ljubljansko občinstvo, v zahvalo za to pa sedaj na najnesramnejši način agitirajo za klerikalno stranko proti tistim naprednjakom, ki jim nosijo denar in jim omogočujejo, da lahko dobro in udobno živijo. To si je treba zapomniti in dobro bi bilo, ako bi si napredno občinstvo po tem uravnavalo svoje postopanje.

r Vlagateljem »Glavne posojilnice«. Naznanili smo že, da je vse terjatve, torej tudi vloge »Glavne posojilnice« treba po predpisu konkurznega reda prijaviti do konca meseca aprila c. kr. deželnemu sodišču v Ljubljani. »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice« sprejema vlozne knjižice »Glavne posojilnice« v ta namen, da jih prijavi c. kr. deželnemu sodišču. Za ta

posel in trud ne računa posojilnica strankam nikakih stroškov, temveč izvršuje vse to strankam brezplačno. Vlagatelji »Glavne posojilnice« naj se torej podvzajo v svojo korist. Več sto je še takih vlagateljev, ki se še niso priglasili. Ako se ti vlagatelji ne oglase sami, jim bo deželno sodišče postavilo skrbnika. Vlagatelji »Glavne posojilnice« naj ne zamude zglasilnega roka, kajti ako ta rok zamude, bodo morali plačati posebne stroške, in kar je najhujše, bodo izključeni od razdelitev, že opravljenih na podlagi pravilnega razdelbenega načrta. Vsi vlagatelji naj se torej z zaupanjem obračajo na »Kmečko posojilnico ljubljanske okolice«, ki jim bo rada brezplačno pomagala.

r Kako delajo naši klerikalci za kmeta. Kakor znano, pošilja klerikalna »Gospodarska zveza« vole za vojno mornarico. Naravno bi bilo, da bi te vole kupovala od kmetov. Toda klerikalci pošiljajo mešetarje na sejme po Hrvaškem in Ogrskem, kjer za drag denar kupujejo hrvaške in ogrske vole. Pač lepi prijatelji našega kmeta! In take ljudi naj voli naš kmetovalec v državni zbor? Nikdar!

r Kupčija z mladim sadjem se je začela zadnja leta na Kranjskem prav živahno razvijati, kar kaže, da je prišlo ljudstvo do spoznanja, da je lepo sadno drevje bogat vir lepih dohodkov. Sadjereja preživlja ponekodi cele vasi in okraje ter donaša tudi sicer lepe dohodke. Izvoz sadja se je zadnja leta istotako dvignil, vsled česar se je pojavilo čim dalje intenzivnejše zanimanje za sadjerejo, ker se splošno opaža, koliko dobička prinaša. Zadnje tedne se je kupčija z mladim sadnim drevjem pričela. Mnogo tega drevja ostane v deželi, veliko ga gre tudi preko meje, kjer je imajo posebno v čisljih in to zlasti v južnih deželah. Sadno drevje nese sadjerejcu stoterne obresti.

r Nič se ne čudi, da združuje »Kolinska kavna primes« v sebi one dobre lastnosti, ki jih zahtevamo od dobre eikorije, tisti, ki ve, da je »Kolinska kavna primes« izdelana iz najboljših, skrbno odbranih surovin po načinu, ki je v dolgoletnih izkušnjah preizkušen kot najboljši. Zato je »Kolinska kavna primes« najboljša in najizdatnejša med vsemi, pa vendar nič dražja od drugih. In še eno dobro lastnost ima, namreč, da je pristno domače blago iz domače »Kolinske tovarne« v Ljubljani. Kdor torej hoče dobro blago kupovati in obenem podpirati domačo industrijo, ta kupuje samo »Kolinsko kavno primes«.

o Dolenjske novice o

Iz Vač. Sicer bi ne odgovarjal na dopise »Domoljuba«, ker pa le ne jenja s svojimi gorostasnimi lažmi, sem resnici na ljubo v to primoran. Imenik volilcev za deželnozborske volitve kar noče iz glave dopisniku »Domoljuba«. To pa le zato, ker

se čuti v svojem dostojanstvu žaljenega, ker ni bil on prvi v imeniku vpisan. Ako bi bil gospod Majdič največji davkoplačevalec, bi se gotovo njegovo častito ime blestelo na prvem mestu, ker pa to ni, zato tudi s svojo reklamacijo ni pridobil dragega, kakor par centimetrov daljši nos in brezplačno pot v Litijo. Ako bi imeniki ne bili pravilno sestavljeni, bi jih gotovo c. kr. okrajno glavarstvo ne odobrilo. Na dan volitve se je začel g. Majdič prav ironično posmehovati, ker pa je bil pošteno zafrknjen, se mu je smeh spremenil v jezo, da so se mu tresle roke kakor največjemu šnopsarju. Smešna je hvala, da je imel klerikalni kandidat Vehovec večino. Nesramna laž pa je, da se ni zanj agitiralo. Klerikalni aparat je deloval noč in dan po celi naši občini. Prirejen je bil shod, na katerem se je priporočalo g. Vehovca. Neke oseba je celo po hišah nosila listek z napisom Vehovca. Da tukajšnjim voditeljem klerikalne stranke manjka soli v glavi, je značilno, da so spravili na volišče nekega fanta, da bi glasoval za svojega očeta. Brez komentarja! Ako bi le eden naših pristašev hotel migniti, bi bil vaš kandidat tako pogorel, da bi se okadil ves klerikalni Izrael. Toda hoteli smo vam prepustiti to veselje, ker imate žalosti itak na vseh konceh več kot preveč. Dovolite mi, g. kaplan Majdič, vprašanje: Vas je le li prevzvišeni poslal v našo faro oznanjevat božjo besedo ali bojkot? Kajti, ako boste oznanjevali božjo besedo, boste imeli poslušalce, v nasprotnem slučaju pa boste ostali osamljeni, kajti četudi imate glede politike nekaj privržencev, vendar niso tako sovražstva polni kakor vi, da bi nas smatrali za osebne sovražnike, ter obiskujejo kljub vaši prepovedi napredne gostilne in prodajalne. Kar se pa tiče moje osebe, se mi pa zdi kakor morje, ki pljuska ob steno, ker stena stoji trdno. Jaz sem posestnik in vse vaše hujskanje proti meni je brezuspešno. Vi pa ste pri nas le od danes do jutri. Ker se imenujete Kristusov naslednik, uvažujte tudi njegove besede: »Mir ljudem na zemlji!« — **Anton Zarnik**, posestnik in župan.

d **Šmartno pri Litiji**. Mizar Anton Golob je padel med delom v gozdu in si zlomil roko.

d **Iz Radeč pri Zidanem mostu**. Ob času volitev naša duhovščina vedno pokaže, kako zna spoštovati cerkev. Tudi naš kaplan je v nedeljo pred volitvami javkal na prižnici: »Le volite Vehovca, ker on je za nas in za vero!« Ali se to ne pravi izrabljati cerkve. Mi bi svetovali kaplanu, naj agitacijo prepusti drugim. Naj nekoliko bolje izpolnjuje svoje dolžnosti kot katehet, da ga ne bo moralo sodišče obsojati zaradi pretepavanja šolskih otrok, kakor se je to pred kratkim zgodilo. Naš kaplan in neki Josip Ravnikar iz Njivic sta se na dan volitev tako daleč izpozabila, da sta na volišču kar volilem glasovnice iz rok trgala ter jih po svoje izpolnjevala. Vpra-

šamo c. kr. okrajno glavarstvo, ali nima primernih pripomočkov in sredstev, da bi v bodoče zabranilo taka nasilstva in nezakonitosti. Ko je bila volitev končana, je vpil debeli Janko, hotelir v »Narodnem domu«: »Pura je naša!« S to puro hočejo gotovo zrediti mršavega kaplana, ki vidno bujša, ker bo menda v kratkem odšel od nas. Nam ne bo prav nič žal po njem. Še bolj veseli bi pa bili, če bi še župnik Hiersche pobasal svojo culico ter odšel. Volitve tudi niso dale miru našemu tajniku Pašu. Na cesti je napadal mirne ljudi, nekega gospoda je nahrulil z besedami: »Vi ste tudi socijalni demokrat in zato nimate sreče v Radečah!« Vse te klerikalne gospode pa zagotovimo, da bo tudi njim odklenkalo.

d **Zagorje**. 45letni dninar Gašpar Požnik se je že 31. marca tako napil, da je obležal na cesti. V temi ga je potem neki voznik povozil, vsled česar je dobil Požnik več težkih poškodb.

d **Lipoglav**. Kajzarico Marijo Vidic je udarila veja v obraz in ji desno oko težko poškodovala.

d **Zgornji Kašelj**. 43letni, oženjeni sobni slikar Jakob Šuštaršič je prišel dne 30. marca v stanovanje čevljarja Frana Kopača. Kmalu sta se začela oba prepirati in končno je zagrabil Kopač sekuro ter udaril Šuštaršiča po glavi, med tem ko ga je Frančiška Kopač obdelavala z metlo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico v Ljubljano.

d **Studenc**. Viktorju K u k a v i e u, dva in pol leta staremu sinčku tukajšnega peka in posestnika, je sosedova krava med tem, ko se je igral pred hišo, z rogom pretrgala ustnice.

d **Sodražica**. V tovarni za stole si je med delom prizadejal delavec Dominik Marolt težke opekline na levi roki.

d **Sejenice pri Veliki Loki**. Dne 1. aprila je zgorela vinska klet posestnice Ane Miklič. Škoda znaša več sto kron. Posestnica ni bila zavarovana. Ogenj je povzročil nek otrok, ki se je igral z vžigalicami. Zatorej, starši, ne pustite otrok, da se igrajo z vžigalicami.

d **Čatež**. Dne 1. aprila se je v svojem stanovanju obesila 25letna omožena posestnica in gostilničarka Ana R a v n i k a r. Že dlje časa je hodila naokoli kakor zmešana. Najbrže je tudi samomor izvršila v zmedenosti. Samomorilka zapušča moža, ki se je kot vdovec ž njo oženil, in štiriletnega sinčka.

d **Iz Mokronoga**. Pri zadnji deželnozborski volitvi je dobil Mandelj eno tretjino vseh glasov, četudi ni bil proglašen za kandidata in čeprav se ni prav nič za njega glasovalo. Seveda nismo računali na kako zmago, temveč smo hoteli s tem samo dokazati, da znamo vedno upoštevati moža, ki pošteno misli s svojimi volilci. Obenem smo pa hoteli s tem protestirati proti klerikalnemu nasilju, ki noče v svoji sredi moža, ki noče, da bi se davkoplače-

valci izrabljali v nizkotne strankarske namene. Eno je pa gotovo. Če bi Mandelj nastopil kot samostojen kandidat, bi prav gotovo zmagal z veliko večino.

d **Iz Mirne na Dolenjskem** se nam piše: Naši farani zastoj pričakujejo, da predstavijo našega nepriljubljenega župnika Kocijančiča. Že lausko leto je škof obljubil, da ga prestavi; toda do danes ni izpolnil dane nam besede. Prav čudno je, da se Kocijančič ne sramuje hoditi po vasi, ko ga vendar cela župnija zaničuje. Niti k bolnikom se več ne upa. Spominjamo samo enega slučaja, ko je obiskal neko bolnico, pri kateri je bila slučajno stara znanca Francka. Kakor hitro jo je župnik zagledal, jo je hitro odkuril. Navzlic temu ga je pa dne 21. marca pri deželnozborskih volitvah doletela taka čast, da je dobil celo en glas. Seveda se je župnik silno jezil ter je dolžil Buleca, da mu je on dal svoj glas; kdor pa pozna Buleca, mora vedeti, da je ta mož preresen in prezaveden, da bi oddajal svoj glas kakemu Kocijančiču. Kocijančiča je sit že organist. Govori se, da pojde iz Mirne. Sicer pa čakajo Kocijančiča zopet slabi časi. Bule mu hoče baje pojasniti, kako se mora pri volitvah postopati, neka ženska ga pa hoče za jezik prijeti, ker je dne 12. marca raz leco vpil, da je njen mož samo zaraditega tako nanagloma umrl, ker je bil liberalec. Splošna želja je, da bi Kocijančič šel. Farani ga bodo radi zastoj selili, samo da bi se ga iznebili.

d **Št. Rupert**. Takole je g. urednik, če pustimo klerikalce pri miru, postanejo predrzni kakor lačni volkovi. Vsako nedeljo se sliši raz prižnice kar po dvakrat samo o liberalcih in naprednih časopisih. Prav do grla smo že siti takih govorov. Pa to še ne zadostuje. Pri vsaki stvari se dela proti napredni misli, in pri tem se uporabljajo različni pripomočki. Tako so imele v nedeljo Marijine hčerke shod. Ob pogledu na mlada dekleta se je gospod kaplan privoščil marsikaj. Da se ne stranjajo z vsem, kar on ukrene, se razume. Tako na primer je rekel, da bodo vse one hčerke izključene, v katerih hišah se bere »Slovenski Dom« in drugi napredni časopisi. Tole pa ne bo držalo, g. kaplan. Takih hiš ni pri nas, kjer bi gospodarile Marijine device. Kam bi pa prišli! Torej le ven s tistimi nepokornimi. Ostalo jih tako ne bo mnogo. Nesramno je zabavljati proti »Ciril-Metodovi družbi«. Vsak pameten človek, ki se zaveda svoje narodnosti, bo vedel, da se zabavlja le vsled zagrizenosti nadutih klerikalcev. Dajal je tudi »pildke«, naj molijo za njegovega ranjkega očeta. Ker ga ni niti v življenju poznal, ga pozna še manj po smrti. Zato se pa tudi ne zmislji, da bi molil sam. Sploh pa časa nima, ker se ne drži papeževe zapovedi in baranta, mešetari in druge take stvari počenja, da mu za molitev ne ostane nič časa. Njegove pridige so vedno le surove, vedno surovo napada, zmerja — ko bi ga bili na Jožefovo slišali — ni čuda, da tudi njemu vdano

ljudstvo ne pozna tega, kar bi moralo. Če so že odrasli taki, kakšni so potem otroci. Tu leži tista napaka, g. kaplan! To odpravite, potem smete upati tudi od otrok lepšega obnašanja. Še več takih reči mu leži na vesti. Prihodnjic bomo povedali, kako se katerega denuncira, pa se nos dobi, poleg tega pa še vse izve.

o Gorenjske novice o

g. Št. Vid nad Ljubljano. Klanfarjev Tone ima »titelnov«, da jih ena branjevka ne nese. Tako je med drugim tudi načelnik bolniške blagajne za okolico. Zaradi tega je pa tudi grozno šteman. Tako je na zadnjem obnem zboru bolniške blagajne, ne da bi navzoče pozdravil, otvoril obni zbor, prebral računsko poročilo. Ko je poročilo prebral, je takoj zborovanje zaključil ter odšel, ne da bi dal navzočim priliko zborovanja in posvetovanja. Iz poročila povzamemo, da ima blagajna okrog 25.000 kron denarja in da je izdatkov skoraj toliko za tekoče stroške kot za izplačila bolnikom. Seveda kadar kak delavec išče plačila, mora priti po dvakrat, tudi po štirikrat v Št. Vid in celo po 3 do 4 ure daleč. Vselej se mu pove, da v blagajni ni denarja. Denar je menda samo za to, da se Klanfar baha z njim na obnih zborih, ni ga pa za izplačilo bolnim delavcem. Doklej bode še to trpelo. Delavci, zdramite se!

g. Št. Vid nad Ljubljano. Med tem, ko se po svetu razni klerikaleci jezijo nad novo žensko modo, imenovano hlačno krilo, tudi Št. Vid noče zaostati. Neka marinarica je namreč, sprehajaje se, opazila na neki ograji lepe ženske hlače, bile so ji všeč in hajdi z njimi domov, menda da si napravi po vzoru enake. Toda samolastno izposojilo ni ostalo skrito, hlače je bilo treba vrniti, a to še ni bilo zadosti, za kazen je bila marinarica izključena. Kakšno pokoro ji je poleg tega Zabret napovedal, se še ne ve, gotovo pa s tem dal ostalim marinaricam izgled, da naj se varujejo hlače, četudi le ženskih.

g. Št. Vid nad Ljubljano. V Podgori pri Št. Vidu je umrl pretekli teden vpokojeni župnik Gašpar Majer. Tu si je pred petimi leti kupil malo hišico, kjer je preživel s svojo kuharico zadnja leta. Ko mu je pred dobrim mesecem njegova kuharica umrla, mu ni bilo več obstanka v dolini solz in pohitel je za njo. Bil je blaga, poštna duša, pravi kranjski fajmošter. Svojo hišico je zapustil bratu, namesto škofovim zavodom, dasi ga je zadnje čase Zabret pogosto obiskal.

g. Medno pri Št. Vidu. Pretečeno nedeljo zvečer je pilo več fantov v gostilni Matije Brodnika. Pri sosednji mizi je sedel nek vojak iz Ljubljane. Brez povoda so začeli fantje tega vojaka dražiti in zmerjati. Kmalu nato so odšli iz gostilne; čez nekaj časa je odšel tudi vojak proti domu. Koncem vasi so ga čakali fantje

ter ga napadli. Vrgli so ga na tla ter ga obdelavali s koli in noži. Dobil je dve rani na glavi, eno pod levim očesom in več drugih lahkih ran. Tako obnašanje je pač sirovo in zasluži, da se siroveže strogo kaznuje.

g. Mengeš. 28letni navadno brezposelni, v Rafolče pristojni Anton Pirc je ukradel pred kratkim iz šupe tukajšnjega župnišča razno konjsko opremo in jo prodal nekemu posestnikovemu sinu iz Topol. Od tega časa je izginil Pirc in pravijo, da ima s seboj dve tuji delavski knjižici.

g. Iz Peške doline pri Moravčah. Pred kratkim obiskala sta nas moravska kaplana: Demšar in Lovšin. Hotela sta nas mahoma spreobrniti, toda zadela sta ob take skale, katerih bi niti Mojzesova palica ne odprla, kaj še moravska Izraelca, ki sta prišla žagat mano k Žagarju. Ko sta se najedla farovškega kruha, zavila sta jo v gostilno »Spreobrnjenja«, ker sod župnika, katerega je kupil pri Učukarju v Moravčah, več ne drži, dasi je zabit s plehom. — »Streva bvažja« iz peške doline! V gostilni je sedel gost — tako strašan, kojega pogled je na kaplana Lovšina padel s tako silo, da je takoj izginil in še svojega Žagarčka potegnil s seboj. Ta se je branil, kolikor je mogel ter zatrjeval, da je žejen vina iz soda, na katerega je nova gospodinja pribila »Domoljuba«. Toda Ribenčan je močnejši in Žagarček je moral žejen iz gostilne. — Ivanček! Ali imate slabo vest pred našim ljubim gostom? Nič ne rečemo, našemu obiskovalcu le kličemo: »Mi pa ostanemo, kakor smo b'li...!!«

Peški naprednjaki.

g. Iz Moravč. Da se v moravški dolini »Slovenski Dom« vedno bolj in bolj razširja in postaja ljudstvu vedno bolj priljubljen, za to skrbita tudi naša kaplana, katera vedno »brez vil kidata«. Katehet Lovšin, ki ljubi čednost vedno in povsod, zahteval je v šoli, da mora biti katekizem lepo zavit. Hčerka naprednega gospodarja iz Drtije imela je katekizem zavit v »Slovenski Dom«. Ha! »Slovenski Dom« in katekizem skupaj, to pa kar ne paše in Ribenčan je takoj nahrulil deklico: »Kdo ti je zavil katekizem v to svinjarijo?« ter ovitek raztrgal. Kdor pa je imel katekizem zavit v zbirko svinjarskih lažij »Domoljuba«, ta je dobil pohvalo. Naj se zgodi še en tak slučaj in vprašali bomo na pristojnem mestu, v kak papir mora biti zavit katekizem. — Sicer ga pa Lovšin čimdalje bolj lomi. Spomladanski zrak mu menda škoduje. Svoj panj »Katoliškega izobraževalnega društva« je tako razdražil, da vedno več čebel izletava, tako, da bodo menda kmalu ostali sami trotje. — Oh, pa še nekaj: V nedeljo so imeli naši »čuki« svoj prvi javni nastop — skupno obhajilo. Bilo jih je 13 uniformiranih. To je bil »terjater« v cerkvi. Ljudje so kar zijali ter povpraševali, ali je post ali predpust? Možak — klerikalec (ime na razpolago) — pa se je pridušil, da afne ne spadajo pred oltar.

In uboge tercijalke so kar obupane: »Da vendar svet more biti tako žleht', sedaj že v postu 'maškare hodijo' in še v cerkev gredo!« To je res preveč. — Zadnji »Domoljub« kriči: »Svoji k svojim!« Naj se zgodi njegova volja. Brez komentarja.

g. Prevoje. Hlapcu Jožefu Golopečniku, ki je zaposlen pri tukajšnjemu posestniku Francu Kvedru, je bilo na sv. Jožefa dan ukradene več obleke v vrednosti 53 kron. Razventega je nekdo ukradel bajtarjevi hčeri Tereziji Židank iz njenega stanovanja v Plešivici srebrno uro. O storilecu ni sledu.

g. Dolenja Dobrava pri Škofji Loki. 18 letni kovaški učencec Franc Jenko in njegov 16letni brat Anton sta hotela pretečeni predpust veselo živeti. Ker pa nista imela nič pod palem, sta sklenila vlomiti pri ondotni branjevki in trafikantini Urši Bohine. Franc Jenko je napravil potrebne ključce in tako sta dne 19. februarja med 6. in 7. uro zjutraj, ko so bili ljudje pri jutranji maši, šla na delo. Vlomila sta v hišo in preiskala vse omare in postelje, vendar pa nista ničesar našla. Na to sta šla v trafiko, kjer sta našla v neki omari 340 K, katerih sta se polastila. Nato sta zaklenila hišo ter odšla. Ukradeni denar sta si po bratovsko razdelila. Po tatvini sta večkrat obiskovala gostilne ter popivala. Zapravila sta skoraj vse, le 64 kron jima je ostalo. Franc Jenko je tudi v petek pred Božičem ukradel mesarju Perisuttiju v Gorenji vasi iz miznice 26 kron.

g. Kranj. Dne 30. oktobra preteklega leta je nastal požar v skednju posestnika Janeza Tiringerja v Stražišču pri Kranju. Po bliskovo se je ogenj razširil. Ko so se že udirali stropje in grmeli na tla goreči tramovi, so pogrešili domačo 11letno hčerko Pavlo Tinger. Vedeli so, da je še v hiši, in vse je bilo zbegano, obupano. Tu je planil navzoči orožnik, titularni postajevođa Anton Kockel, rojen Idrijčan, v gorečo hišo, našel deklico, ki je najpreje iskala zavetja v kleti, za neko omaro, urno jo odnesel ven in jo tako rešil gotove smrti. Vsled hrabrega čina ga je cesar odlikoval s srebrnim zaslužnim križcem, katerega so mu slovesno pripeli na prsi dne 26. marca.

g. Tržič. Dne 29. marca je šel 69letni Nikolaj Meglič po domače Miklavž s svojimi sorodniki v Kukovnico po seno. Meglič je vlekel seno na zloženih vejah s planine ter je imel veje z vrvjo zvezane. Nankrat pa se je vrv utrgala in Meglič je priletel s tako silo ob skalo, da je z razbito črepinjo takoj mrtev obležal.

g. Kropa. V noči 22. marca je bil izvršen vlom v klet gostilničarke Marije Jalen. Tatovi so ukradli 200 litrov vina. Dva sumljiva domačina so zaprli.

g. Jesenice. Ko se je 30. marca pomikal pogreb nekega otroka od Plaže proti Jesenicam, se kar hipoma vname obleka neki deklici od sveče, ki jo je držala v roki. Bila je v trenutku v plamenu šerpa in kri-

lo. Dekletce je zavpilo in zbežalo po njivi, vsled česar se je obleka še bolj v nemala. K sreči so ljudje hitro skočili za njo, ji strgali šerpo z glave, za krilo pa je zgrabil železniški delavec Mihael Troha, je nabral v gube ter stisnil s svojo suknjo, pri čemur se je dobro opeknel na rokah. Tako je bila deklica rešena.

o Notranjske novice o

n Postojna. Za »Sokolski dom« v Postojni je daroval br. Alojzij Burger 1 K, kot izgubljeno stavo. Srčna hvala! Na zda!

n Iz Begunj pri Cerknici. Pretečeno nedeljo, dne 26. marca, smo pokopali vzorčnega gospoda Jakoba Medena. Kljub deževnemu vremenu je bil pogreb jako veličasten. Od blizu in daleč so prišli izkazat možu zadnjo čast njegovi prijatelji in znanci. Dobrosrčnost, gostoljubnost in odkritosrčna ljubezen so ga dičile, da ga je moral vsakdo ljubiti in spoštovati. Čeprav je skoraj dve leti hudo bolehal, je prišla za marsikoga njegovih prijateljev in znancev smrt nepričakovano in prehitro. Bil je vzoren gospodar. Zboljšal in povečal si je svoje imetje tako, da je danes njegova hiša najimovitejša v Menišiji. Skrbel je za odgojo svojih otrok zgledno. Milo je bilo slišati žalovanje njihovo, ko je zagrnila gruda njegove zemeljske ostanke. Bil je veren človek in odločnega naprednega mišljenja. Mnogo let je bil občinski svetovalec cerkniške občine in do zadnjega ud krajnega šolskega sveta v Begunjah. Njegova hiša je bila vedno odprta za reveže, prijatelje in znance. Najhujše njegovo trpljenje je bilo med boleznijo, da ni mogel nadzorovati, kakor je bil vedno vajen, dela pri gospodarstvu. Zapustil je poleg lepega imetja vdovo plemenitega srca in mater revežev, odlične sinove in ljubeznive hčerke, ki žalujejo po pravici za vzor-očetom. Vam ostalim presrečno sožalje! Vedite pa, da ne žalujete sami, z Vami čutijo isto bol tudi Vaši prijatelji. — P r i j a t e l j i.

n Košana. V nedeljo, dne 2. aprila je nekdo popoldne od 12. do 1. ukradel v farni cerkvi iz tabernakelja 100 do 150 hostij. Ključek je vzel v zakristiji iz predala. Odprl je, zaklenil in zopet spravil ključ. Posode je pustil nedotaknjene, tudi veliko hostijo v monstranci in eno malo hostijo v ciboriju.

n Žiri. Pri posestniku Antonu Bogataju je pred kratkim umrla neka ženska in so jo potem dali v hiši na mrtvaški oder. Naslednjo noč se je zbralo več fantov, med temi tudi čevljar Franc Molk in hlapec Janez Fojkar, ter so, kakor navadno, v sosednji sobi stražili. Kmalu se je zaradi neke malenkosti razvil prepir med Molkom in Fojkarjem, nato pa še pretep. Molk je potegnil nož in šestkrat sunil Fojkarja.

Po slovenskih deželah

š Sevnica. Hlapec Anton Kodrič je ukradel svoji gospodnji Neži Koretič mladega, krepkega konja, ga prodal, kupil drugega in ga še ponoči spravil v hlev, da bi njegova gospodinja mislila, da ga je zamenjal kak tujec. Ukradel in prodal ji je tudi voz. Ko mu je gospodinja rekla, da ga ovadi, ji je grozil z revolverjem. Ali kmetica se ni zbala in orožniki so nepoštevenega hlapca že zaprli.

p Trst. Dne 5. marca t. l. je umrl pri Sv. Brigiti nad Miljem 72letni posestnik Anton M a r e, rojen v Kosteleu pri Dolini in že 42 let stanujoč v miljski občini. Zapustil je svoji mnogoštevilni družini, svoji ženi in sedem hčerkam, od katerih je pet omoženih, skromno premoženje 10.000 K. Kmalu po njegovi smrti se je raznesla vest, da je na smrtni postelji izpovedal kaplanu miljske župnije donu Guerra, da je pred kakimi 35 leti z dvema tovarišema, ki tudi stanujeta v Milju, in katere je tudi imenoval, med Podgradom in Materijo napadel poštni voz, ubil voznika in enega potnika, nekega zdravnika, ter oropal voz, v katerem je bilo kakih 70.000 goldinarjev. Izprva je bila ta vest le negotova, kmalu pa je dobila jasnejše obrise in že čez par dni so se čula imena. 61letni nečak mrtvega Marca, posestnik Peter Marc iz Kostelca, in enako stari bivši čevljar in sedaj dobro situirani posestnik in trgovec z živili Josip Babič iz Rodika, ki stanujeta tudi že kakih 40 let v miljski občini, naj bi bila mrtvem Marcu pomagala pri roparskem umoru. Don Guerra, ki je tudi slišal o tej govorici, se je trudil ljudi prepričati o neosnovanosti te vesti, in ko vse ni nič pomagalo, je izpregovoril o zadevi tudi na prižnici, pri čemer je odklanjal vsako odgovornost za to vest, ker se je vedno poudarjalo, da je umirajoči Marc to izpovedal pri spovedi. S tem slovesnim odklanjanjem odgovornosti pa je kaplan stvar le poslabšal, ker šele od tedaj naprej se je raznesla govorica. Predstojnik policijskega komisarijata v Milju, Mrak, je dal nato Petra Marca in Babiča aretirati. Oba so dobili doma in pripeljali na komisarijat, kjer so ju več ur drugega za drugim zasliševali. Čudno je, kako gre govorica in stke iz nevidnih niti težko mrežo. Zasliševanje je bilo tajno in vendar se je razvedelo, da je prišlo na dan več zelo obtežujočih momentov, ki so dali komisarju povod, da je obdržal Marca in Babiča v zaporu. Sam pa se je peljal v Koper, da poroča o zadevi pristojnemu okrajnemu sodišču. Preiskovalni sodnik dr. Kociančič je odredil preiskovalni zapor in hišno preiskavo pri vsem osumljenih. Marc in Babič sta prišla nato v zapore v Koper. Zelo značilno pa je na celi stvari to, da ni nikomur nič znanega o takem roparskem na-

padu, če tudi so se svoj čas dogajali ravno v Istri prav pogosto veliki zločini. Sodna preiskava bo pač dognala, kaj je resnice na stvari, in če se izkaže vse kot izmišljeno, bodo že vedeli poiskati trositelje teh govoric.

Trst. Včeraj kmalu po 12. opoldan je bila v Trstu v ulici Ruggero Manna št. 9 v IV. nadstropju stanujoča, dobro situirana mlada gospa Liza Kasner žrtev še ne 15letnega mizarskega vajenca, ki jo je hotel umoriti in oropati. Mizarski vajenec je bil že prej enkrat v stanovanju, ko je njegov mojster tam izvršil neka dela in gospa je vajenca dobro poznala. Včeraj je prišel vajenec h gospe in ji rekel, da jo prosi njegov mojster, če bi smel vzeti mero od pohištva, ker je dobil njegov mojster podobno naročilo. Seveda gospa Kasner niti slutila ni, da jo je vajenec nalagal in je peljala dečka v svoj salon. Sama je sedla z nekim ročnim delom na divan, vajenec pa je navidezno začel meriti opravo. Kar naenkrat pa se je vrgel na nič slabega slutečo ženo in jo sunil z nožem v goltanec. Na njeno vpitje in ko je čutil, da se nekaj oglašja zunaj stanovanja, je pustil svojo žrtev in zbežal. Kljub hudi izgubi krvi in težki rani je šla gospa Kasner za napadalcem in je videla, kako je vajenec v naglici in zmedenosti zamenjal vrata ter bežal v neko sobo namesto na hodnik. Gospa je imela še toliko zavesti, da je zaklenila vrata, v katerih je k sreči tičal od zunaj ključ. Na ta način vjetega vajenca so nato priklicani stražniki aretirali.

k Poreče. Dne 16. novembra 1909 je bil umorjen in oropan posestnik Ivan Vajsmann na cesti, ko se je vračal s tukajšnjega sejma. Poizvedovalo se je takrat na vse strani, morilec pa niso mogli izslediti. Sedaj se je po posrečilo dobiti zelo obtežilne dokaze proti nekemu Frideriku Rešu, ki so ga takrat iskali kot vojaškega beguna in pozneje tudi izsledili. Sodilo bo Reša vojaško sodišče, ki je tudi že v torek odposlalo na lice mesta sodno komisijo.

Ameriške novice

a Slovenka umrla. V Willock, Pa., je umrla dne 15. marca po trimesečni bolezni Neža M e r t. Pokojnica je bila stara 22 let in je bivala v Ameriki še-le 15 mesecev.

a Slovence umrl. V Johnstownu, Pa., je umrl Mike F r a n t i č.

a Nesreen rojak. Rojak Josip G a z v o d a v Delmont, Pa., je bil dne 1. marca okraden. Tatovi so mu odnesli iz njegove prodajalne 16 parov čevljev in več oprave. Dne 13. marca pa mu je nekdo zažgal hišo. Ogenj je nastal ob 2. ponoči. Gazvoda je dobil več pretilnih pisem.

a Volitve v Puebli in Slovenci. Dne 4. aprila se vrše volitve v mestu Pueblu.

V tem mestu je dosti Slovencev. Zdaj delujejo Slovenci na to, da dobe svojega zastopnika v občinskem svetu.

a Slovence ponesrečila. V Virginiji in v Gilbertu v Minnesoti se je v premogokopu udrila zemlja ter podsula dva Slovence. V Virginiji je bilo usmrčenih 14 delavcev, štirje so bili pa težko ranjeni. Ponesrečeni rojak se piše Martin B a r b o r i č. Dosedaj so samo sedem trupel spravili na površje, druga pa bodo dobili morda še-le v par mesecih, ker leži na njih nad pol milijona ton zemlje. Na isti način, kakor v Virginiji, se je pripetila nesreča tudi v Gilbertu. Zemlja se je bila vsled južnega vremena zrahljala in se udrila. Podstati so bili trije delavci, med njimi Slovenc Josip B a b i č. Ta je prebival v Biwabiku, Minn., kjer je zapustil ženo in pet neprekrbljenih otrok.

Po svetu.

Bog na obtožni klopi in čudna tožba. Kmet Čedomir Šolajič v vasi Zablavi v travnavskem okraju na Bolgarskem je vložil na duhovno sodišče tožbo proti samemu bogu. V tej, po predpisih kolkovani tožbi, pravi kmetič Čedomir med drugim v utemeljitev svojega zahtevka to-le: Splošna draginja je povsodi, nesreče se vrste za nesrečami, zemlja nič več ne rodi tako, kakor preje, povsodi vlada pomanjkanje in beda, na svetu pa gospodarijo po največ zlobni ljudje. Vsega tega pa je kriv gospod bog, ker zlega ne zabranjuje in hudobnežev ne kaznuje. Iz tega sledi, da se je dobri bog postaral ali pa je izgubil veselje, da bi se še nadalje zanimal zanje. To pa ni prav, ker s tem gospod bog grdo zanemarja svoje dolžnosti. Čedomir Šolajič torej prosi prečastito duhovno sodišče, naj boga pošlje nemudoma v zasluženi pokoj. Na njegovo mesto naj postavi regente, ki naj v bodoče vladajo v nebesih. Duhovno sodišče je to tožbo prečitalo. Gospodje, ki so prisledniki tega sodišča, so delali silno resne obraze med čitanjem, nato pa so napravili kratek proces ter odstopili »tožbo« okrajnemu glavarstvu. Nekega lepega dne nato je dobil oče Čedomir Šolajič od okrajnega glavarstva pismo, v katerem se mu naznanja, da ga je oblast obsodila v petdnevni zapor, ker je s vojo tožbo smrtno razžalil samega gospoda boga in se takorekoč naravnost spuntal proti njemu. Sedaj sedi ubogi Čedomir Šolajič v zaporu. Pravijo, da je že prišel do prepričanja, da se gospod bog ni postaral in da se vedno živahno zanima za take ljudi, kakršni so on, ubožec Čeda Šolajič.

Velik požar. Iz Albanyja v Ameriki (Novi Jork) poročajo, da je požar deloma vpepelil ondotni kapitol (državno zbornico), ki je vreden 25 milijonov dolarjev. O požaru se je izvedelo do sedaj še sledeče. Izbruhnil je v tretjem nadstropju, najbrže

vsled slabe električne napeljave, in se zelo hitro razširil. Kapitol je deloma razrušen. Zahodni del je popolnoma pogorel. Obe posvetovalnici sta zelo trpeli vsled velike množine vode. Zgorela je tudi dragocena mestna knjižnica in z njo brez števila neprecenljivih zgodovinskih spisov in rokopisov. Posrečilo se je rešiti samo del vsega. Škoda cenijo približno na 8 do 10 milijonov dolarjev. Med gašenjem je bilo ranjenih več ognjegascev od razbitih šip. Enega ognjegasca so s strehe padajoče opeke ubile.

Velik požar. Na azijski strani stoječi del Carigrada, predmestje Kadikoy, stoji v ognju. Do včeraj zvečer je zgorelo že 300 hiš. Požar grozi uničiti celo predmestje. Najbrže je bil ogenj položen. Požar je izbruhnil v hiši nekega armenskega trgovca. V dveh urah se je razširil požar na celo predmestje in je vpepelil tudi katoliško cerkev. Požar je zahteval 4 človeške žrtve. Pet Grkov so aretirali, ko so na sumu, da so položili ogenj.

Tako se dela pri vojaki. Ko se je vrnil v soboto zvečer topničar narednik Rudolf s svojo ženo in hčerko na svoj dom, ki stoji v neposredni bližini smodnišnice, ga je opozorila njegova žena, da se straža sumljivo bliža oknu njih stanovanja. Rudolf je šel nato ven, da skrega stražo, ta pa je zahteval od njega, da mu pove parolo. Ker se Rudolf za trikratni »stoje« ni zmedil, je vojak ustrelil proti njemu, ga pa ni zadel. Topničar je hitel nato na stražnico in izposloval, da so Jesenoviča, ki je stal na straži, privezali za neko drevo, pred njega pa so postavili za stražo nekega pionirja, kateremu je Rudolf zapovedal, da mora takoj streljati na Jesenoviča, če bi se hotel Jesenovič oprostiti. Res se je hotel Jesenovič iznebiti spon, tedaj pa je ustrelil pionir in ga zadel v prsi. S smrtjo se borečega Jenenoviča so pustili nato še do jutra privezanega ob drevo ter so ga šele potem prenesli v bolnišnico. Narednika in pionirja so zaprli.

Roparji. V provinciji Bari so napadli na odprti cesti roparji dve operetni pevki, in sicer Angelo Minetta in Lucijo Kvadrotti. S puškami v rokah so pozvali roparji pevki, da zapustita voz, nakar so jih vlekli v bližnji gozd in popolnoma izropali. Po preteku pol ure so roparji izgubili v bližnjem gozdu, dame pa so našli pozneje njih znanci na polju zvezane.

O kugi. Kakor se poroča iz Mukdena, se tam pripravljajo že na protikužno konferenco, ki se bo vršila dne 11. aprila. Kitajski bolniški izkazi izkazujejo kot skupno število vseh za kugo v Mandžuriji umrlih ljudi 40.000.

Preplavljena bolnišnica. Ker je počila cev vodovoda, je vdrlo v pet dveran bolnišnice v Krakovu toliko vode, da so stale vse postelje v vodi. Bila je noč in še-le na klicanje bolnikov so prišli strežniki, ki so le z veliko težavo spravili bolnike na varno.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rudolf Šega.

Proda se

50

posestvo

in sicer poslojje v dobrem stanju, pripravno za gostilno, ob okrajni cesti, in k temu spadajoče njive, travniki ter gozd.

Več se poizve pri **Franco Homanu** na Gomili Gorenji št. 3, pošta Št. Jernej, Dol.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	1	96
1 " " " II. " . . .	1	60	1	90
1 " " " III. " . . .	1	48	1	80
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	00
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	40
1 " " " (prekajenega) . . .	2	00	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	2	00	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	70	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	16	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	80
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	00
1 " sala . . .	1	90	2	00
1 " surov. margarinskega masla . . .	1	92	2	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	1	90	2	10
1 jajce . . .	—	05	—	06
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	2	78	3	10
1 piščanec . . .	1	50	2	20
1 golob . . .	—	48	—	50
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenice moke št 0 . . .	39	70	—	—
100 " " " " 1 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 2 . . .	38	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 5 . . .	34	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	22	—	82
1 " graha . . .	—	42	—	44
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	24	60	—	—
100 " rži . . .	18	—	—	—
100 " ječmena . . .	18	—	—	—
100 " ovsa . . .	20	—	—	—
100 " ajde . . .	18	—	—	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	14	—	—	—
100 " krompirja . . .	8	80	9	20

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 5-50 do 5-60 K
Cena mehkeemu lesu 2-25 do 2-50 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo			
voz sena	4	—	5
" slame	4	—	4
" stelje	2	—	2

Mestno tržno nadzorništvo.

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

»In naši v Kostnici, gospod z Leštnegain Kepka?« je vprašal razburjeno plemič.

»Več ne vem... sedaj pa moram domov. Kako se bodo ustrašili, kako bodo žalostni! Tega ljubega propovednika tako ugonobiti! In da so nam storili to sramoto!« —

Slišati je bilo, kako se je pred vratmi obračal konj. Še »lahko noč« je zaklical glas zunaj in kmalu se je izgubil topot kopit v gorki poletni noči.

Ko se je plemič z Gvozdnega obrnil, je zagledal na pragu svojo hčerko. Njena postava se je blestela v temi kakor bel kip. Roke je imela prekrižane čez prsi.

»Ali si slišala?« je vprašal vladika s tresočim glasom.

Ko je stopil k njej, se je prestrašeno zganil. Zdelo se mu je, da je bila v obraz mrtvaško blede, a oči so ji gledale nepremično pred se v prazno, kakor da vidi nadnaravno prikazen. Šele na njegove besede je okrenila glavo in šele čez dlje časa je izpregovorila par besed.

»Na smrt so ga mučili. Moj večni bog!«

Zvenel je njen glas, kakor da prihaja iz globine in v zasoljenih očeh je svetilo kakor navdušenje, občudovanje in zatajena zavist — —

Gvozdenki plemič to noč ni zaspal. Bil je ves vznemirjen. Gospa Zdena je bila odšla v svojo sobico. Bil je sam v svoji sobi in je hodil gor in dol ali pa obstal kakor okamenel zatopljen v globoko premišljevanje. Z žalostnim čuvstvom je mislil na mojstra Jana in na vse, kar je moral pretrpeti v Kostnici. In tedaj se ga je zopet enkrat lotila jeza in preklinjal je one, ki so pripomogli pred vsem s svojim pričevanjem do tega, da so ga sežgali; preklinjal je pred vsem češke nasprotnike mojstra v Kostnici.

Tudi na svojo hčerko je mislil in se zlasti čutil nad načinom, kako je sprejela to novico in šla potem v svojo sobico. Mrzelo ga je to. Nehote je odprl vrata, da bi videl, kaj dela. Neveliko okno je imela odprto in videlo se je skozi nje na sadni vrt, ki je ležal v temi. Gorki, vlažni dih tihe poletne noči je vel v sobo, prepojen od težkega duha cvetočih lip in belega bezga, ki je stal nedaleč ob zidu.

Sključena je sedela gospa Zdena v bližini okna. Njeni gosti, temni lasje, so bili že razpletani in so ji padali v dolgih pramenih po hrbtu in čez sence na ramena. Iz tega temnega okvira se je sneznobelo svetil njen podolgasti blede obraz, oči so ji ležale globoko v senci. Nepremično je sedela mlada vdova; niti obrnila se ni, ko so se odprla vrata. V temo in proti nebu obrnjene oči se niso okrenile na očeta, ko je hitro in jezno odprl vrata in jih potem hitro, prav tiho zopet zaprl. Prestrašil se je nje, njenega bledega obraza, ki se je svetil iz temnega okvira razpletanih las; prestrašila ga je njena nepremičnost.

»Žaluje,« je mislil sam pri sebi, »jokati pa ne more, kakor je pri ženskah navada. Tem hujše!«

Niti slutil ni, kako misli njegova hčerka na smrt mojstra Jana, kako se ji je v dimu in ognju prikazal, gotovo možato z veselo dušo, kakor je veselo in lahko umreti za boga in spoznano sveto resnico... In kdor umre tako, ta pride čist in svet v nebeško mesto. Mojster Hus je dosegel že sedaj ono, kar je tako goreče propovedoval, večno blaženost. Ne trpi več in ne mučijo ga zli ljudje, ne hudičeve izkušnje. Pred njim je večna radost brez žalosti. Tam ni noči, ni prevare in ni tesnosti.

Rano, še pred solncem je dal osedlati vladika konja. Odjahal je v Bukovsko, da izve natančnejše in zanesljivejše. Misli je, da se kmalu vrne; nazaj pa je prišel šele pozno zvečer, jahati je moral namreč naprej do Sobjeslava, ker ni izvedel v Bukovskem več, kakor je že vedel. Ko je na povratku jahal skozi vas, je bila kakor izumrta. Pred njegovim dvorom pa pod lipo je stalo polno ljudstva, moških in žensk, starih in mladih, cela vas in mnogo tujcev iz sesedščine. Vsi ti ljudje so ga težko pričakovali in so se gnetli za njim na dvorišče.

Tam jim je potrdil vladika, kar so že prejšnji dan izvedeli na dvoreu, in kar je bilo izzvalo pri vseh grozo, začudenje in sočutje. Stal je na pragu in je še enkrat povedal, da je vse to, kar že vedo, resnično: Sežgali so krščanskega in brez dvoma svetega mojstra Husa, kruto so ga sežgali, posebno na krive in pomotne obdolžitve čeških duhovnikov v Kostnici, ki so kot izdajice svoje domovine ravnali proti obče ljubljenu mojstru v sramoto vsega češkega naroda.

Tako je govoril k razburjeni množici, iz katere se je slišalo ihtenje, jadikovanje in glasno, nepopisno ogorčenje. Ravno tako je govoril pozneje gvozdenki vladika tudi drugod in podpihoval plemiče in podanike, vse eno, če jih je dobil same ali pa več skupaj. Vrela mu je v srcu jeza; kjer je le mogel, jo je stresel, in to je mislil, da je njegova dolžnost.

Od on noči, ko mu je bil sporočil zadoniški vladika, kaj se je zgodilo v Kostnici, je bil še bolj marljiv in še bolj vnet častitelj sežganega mojstra, tako kakor vsi drugi v njegovi okolici. Bolj trdno in bolj trmoglavost se ga je oklenil in iz dna srca je sovražil vse nasprotnike keliha, posebno pa duhovnike.

Zato je slišal z zadovoljstvom o viharjih, ki so se dvignili v Pragi proti duhovnikom, nasprotnikom keliha, in zaiskrile so se mu oči, ko je zaslišal, kako so plemiči in gospodje kaznovali litomiškega škofa na njegovem posestvu. In ko so v jeseni po splošnem deželnem zboru v Pragi povabili češki gospodje vse plemiče, da naj svoje pečate privesijo na spomenice, ki jih je sprejel deželni zbor, posebno pa na pismo, ki je bilo namenjeno za koncil v Kostnici*), tedaj je hodil gvozdenki vladika po sosedstvu okrog in opominjal in spodbujal vse sosedo, naj se peljejo v Pisek, kjer so se shajali vsi, ki so stanovali v Behinskem okrožju.

Od tam se je vrnil zadovoljen in povsod pravil, kako veliko je gibanje med gospodo in plemiči in med meščani in ljudstvom zaradi usmrčenja mojstra Husa. Pripovedoval je, da se je sešlo mnogo vladik v Piseku in da so obesili samo na svoje pismo nad sto pečatov. Njegov pečat, tako je pravil, visi med pečatom Petra z Dvorca in Boguslava z Nemišla. Ker ni bilo več prostora na spodnjem robu pisma, so morali obesiti pečate tudi okrog in okrog.*) In živo z rokama mahajoč je dodal:

»Naj izvejo tam v Kostnici, da ne omalovažujemo časti svojega mojstra in nas samih! In vsak naj si pripisuje sam posledice svoje laži, ki je pred njimi izgovoril podlo laž o našem kraljestvu in o moravski zemlji, da se je razpasla med nami kriva vera in zmota. Laže, in še enkrat pravim, laže! Tudi to bodo brali, da tega prenesti ne moremo in nočemo. In ne bomo!« In grozil je s pestjo: »Naj groze! Naj le pridejo!«

*) Osem jih je bilo.

* Na vseh osmih pismih je bilo 452 pečatov.

(Dalje prihodnjič.)

Pod jako ugodnimi pogoji se da v najem

mlin

na tri tečaje. Zraven deželne ceste, na jako dobri postaji. Na željo se da tudi precej zemlje, da se lahko redi 1 kravo in 4—6 prašičev. Drva se dobijo po dogovoru istotam. Nastopi se lahko takoj. Natančnejša pojasnila daje **A. E. Lavrač** pos., p. d. **Lukman**, Polšna p. Trojane. 45

Razširjajte
od hiše do
hiše

'Slov. Dom'

Razglas.

Pri občnem zboru „Prve dolenske posojilnice v Metliki“, registrovane zadruga z neomejenim poroštvo, dne 30. marca 1911 se je računski sklep z bilanco za petin-trideseto upravno leto 1910 sledeče potrdil:

Aktiva (Imetje)

Bilanca (Stanje).

Pasiva (Dolgovi)

Št.	Predmet	Znesek				Št.	Predmet	Znesek			
		K	h	K	h			K	h	K	h
1	Posojila			2329198	42	1	575 glavnih deležev po 36 K	20700	—		
2	Zaostale obresti			98464	12	2	956 opravičnih deležev po 2 K	1912	—	22612	—
3	Naložen denar in vrednostni papirji			109212	52	5	Hranilne vloge			2470913	38
4	Vrednost dveh srečk			56	—	4	Predplačane obresti			9016	44
5	Knjižice in tiskovine			338	42	3	Rezerva:				
6	Inventar			933	49		Glavni rezervni zaklad	140173	17		
7	Vrednost hiše št. 15 v Metliki			15500	—		Pripis dobička iz leta 1909	1625	85		
8	Vrednost grada in sokolske dvorane			56500	—		Obresti za leto 1910	6380	95		
9	Gotovina koncem leta 1910			56493	80		Vstopnina	10	—	148189	97
						6	Posebni rezervni zaklad			956	—
						7	Čisti dobiček			15008	98
				2666696	77					2666696	77

Prejemki.

Denarni promet.

Izdatki.

Št.	Predmet	Znesek				Št.	Predmet	Znesek			
		K	h	K	h			K	h	K	h
1	Stanje gotovine koncem leta 1909			29949	15	1	Dana posojila			640120	95
2	Vrnjena posojila			673702	59	2	Izplačane hranilne vloge			713799	04
3	Hranilne vloge	642638	56			3	Izplačane hranilne obresti			6346	65
	a) Prejete					4	Kapitalizovane obresti hranilnih vlog za leto 1910			99094	48
	b) Kapitalizirane obresti	99094	48	741733	04	5	Upravni stroški:				
4	Prejete obresti od posojil			126881	51		plače	6120	—		
5	Vplačani glavni deleži			432	—		kurjava in svečava	203	91		
6	Vstopnina			10	—		poština	129	—		
7	Vplačani opravični deleži			1912	—		razno	2768	—	9220	91
8	Vstopnina			956	—	6	Naložen denar			168216	39
9	Vzdignjen naložen denar			132107	33	7	Za dobre namene			2050	—
10	Obresti naloženega denarja			5125	79	8	Izplačani glavni deleži			1188	—
11	Prehodni znesek			505	42	9	Davki:				
12	Razni dohodki			7903	09		rentni	1627	88		
							pridobinski	14500	42		
							hišna najemnina	1378	20		
							pristojbine	358	90	17865	40
						10	Razni izdatki			2120	20
						11	Prehodni znesek			505	42
						12	Popravila in uprava poslopja			1753	02
						13	Tiskovine			842	31
						14	Dobička zadržnikom iz leta 1909			8940	—
						15	Načelnstvu iz dobička leta 1909			661	35
						16	Za meščansko šolo iz dobička leta 1909			2000	—
						17	Gotovine koncem leta 1910			56493	80
				1721217	92					1721217	92

Denarno gibanje:

Prejemki K 1,721.217-92

Izdatki 1,664.724-12

Torej skupni denarni promet . K 3,385.942-04

Zadruga je obstala konec leta 1910. iz 333 glavnih zadržnikov in 956 opravičnih zadržnikov, izstopilo jih je 9 in pristopilo 966. Glavnih društvenih deležev je bilo koncem leta 1910. 575 in opravičnih deležev 956, nazaj vplačanih je bilo 33 in vplačanih 968. To se p. n. gosp. društvenikom objavi z dostavkom da sta računski sklep in bilanca v zadržni pisarni v Metliki št. 15 od danes naprej pa do 14. aprila t. l. vsakomur na vpogled. 49

Ravnateljstvo prve dolenske posojilnice v Metliki,

dne 30. marca 1911.